

4. Ульрих, К. Промышленный дизайн: создание и производство продукта [Текст] / Карл Ульрих, Стивен Эппингер; пер. с англ. М. Лебедева, под. общ. Ред.. А. Матвеева. – М. : Вершинп, 2007. – 488 с.
5. Щербань, В.М. Товарна інноваційна політика [Текст] / В. М. Щербань, Л. Д. Козубенко. – навч. посіб. – К.: Кондор, 2006. – 400 с.
6. Метод структурирования функции качества QFD [Електронний ресурс] – Режим доступу до журналу : <http://www.ya2b.ru/ya2b/articles/elements/20375/>.

In the article research the process of creation and preparation for production of an innovative product. The method of QFD was investigated and by using this method the model of «house of quality» for a new product was build.

Кривда О.В.
доц., к.е.н. НТУУ «КПІ»
Корінна Н.О.
студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У статті проаналізовано та узагальнено проблеми інноваційного розвитку вітчизняних малих підприємств, розглянуто структуру малих підприємств за критерієм регулярності та мети ведення інноваційної діяльності. У підсумку це дало змогу запропонувати заходи щодо підтримки інноваційної діяльності та забезпечення їх необхідними інвестиціями.

Ключові слова: інновації, інвестиційно-інноваційний розвиток, інноваційна активність, малий бізнес, малі підприємства, інвестиційна привабливість.

Вступ. Актуальність дослідження розвитку малого підприємництва зумовлена тим, що повільність та суперечливість просування України шляхом ринкових реформ значною мірою зумовлені недооцінкою ролі та значення малого підприємництва як структуро-утворювального елемента ринкової економіки й відсутністю ефективної національної системи підприємництва, яка визначалася б її інноваційним характером (для відтворення виробництва у форматі вищого технологічного укладу) і була орієнтована на інтеграцію держави в європейську та світову економічну систему. Необхідне усвідомлення того факту, що без орієнтації на зовнішні ринки не відбудеться прориву в економіці держави, а також визначення курсу на інноваційне оновлення промисловості та преференцію до малого бізнесу як підґрунтя стабільності економіки. Дослідженням проблеми інвестування інновацій у малому бізнесі займаються такі вчені, як О. Барановський, З. Варналій, Л. Воротіна, І. Жиляєва, А. Кисельова,

Ю. Клочко, М. Козоріз, Т. Ковальчук, В. Кредісова, О. Кузьміна, І. Михасюк, С. Реверчук, С. Соболев, О. Титаренко, В. Черняк.

Постановка задачі. Метою статті є визначення проблем, які стримують інноваційну активність малого бізнесу, а також встановлення заходів з підтримки їх інноваційної діяльності.

Результати дослідження. Основним завданням економічної політики України є подальший розвиток інноваційної моделі з метою прискорення темпів її зростання, досягнення стабільної конкурентоспроможності на світовому ринку шляхом здійснення експорту високотехнологічної продукції в його загальній структурі, поступове забезпечення необхідних темпів імпортозаміщення, розумного використання всіх ресурсів. У зв'язку з цим виникає необхідність активізації інноваційної діяльності на підприємствах, зокрема малих, яка відіграє особливу роль у країнах з ринковою економікою.

Малі підприємства сьогодні не можуть повноцінно виконувати роль стимулятора інноваційного розвитку в Україні через відсутність у чинному законодавстві визнання та закріплення цієї функції за малими підприємствами з визначенням відповідних важелів регулювання державою інноваційних процесів. Проблема залучення малих підприємств до інноваційної діяльності в Україні залишається невирішеною. За даними офіційної статистики, ступінь поширення інноваційних процесів у вітчизняному малому підприємстві помітно відстає від аналогічного показника у вітчизняній економіці в цілому та у малому підприємстві розвинутих країн світу.

Необхідно зазначити, що основними проблемами розвитку інноваційної діяльності малих підприємств є:

– проблеми фінансового характеру: нестача власних коштів підприємств, ускладненість залучення фінансових ресурсів з ринкових джерел (зокрема, жорсткі умови кредитування, недостатня фінансова підтримка з боку держави);

– проблеми організаційно-комунікаційного характеру: нерозвинутість ринку технологій; незрілість інноваційної інфраструктури, що має надавати посередницькі, інформаційні, юридичні, експертні, фінансово-кредитні та інші послуги; недоліки нормативно-правової бази інноваційної діяльності; відсутність умов для налагодження коопераційних зв'язків з іншими суб'єктами інноваційного процесу;

– проблеми інформаційного характеру: відсутність або недоступність систематизованої інформації про нові технології, що мають потенціал комерціалізації, а також про стан та прогностичні оцінки кон'юнктури ринків збуту інноваційної продукції;

– проблеми внутрішньовиробничого характеру: низький інноваційний потенціал підприємства, нестача кваліфікованого технічного та управлінського персоналу на тлі незрілості консалтингової та інжинірингової інфраструктури;

– проблеми ринкового характеру: висока вартість нововведень, невизначеність строків інноваційного процесу, високий економічний ризик

інноваційної діяльності, тривалі строки окупності нововведень, низький платоспроможний попит на вітчизняну інноваційну продукцію.

Під час розроблення політики стимулювання інноваційної діяльності доцільно диференціювати суб'єкти малого підприємництва. Зокрема, за критеріями регулярності та мети ведення інноваційної діяльності варто вирізняти такі прошарки малих підприємств:

– традиційні малі фірми, які функціонують у сферах «старої» індустріальної економіки та під натиском ринкової конкуренції, змушені до ситуативного чи періодичного оновлення технологічних процесів і принципів організації власної діяльності. Їхня інноваційна активність значно залежить від ефективності функціонування регіональної інноваційної системи, зокрема, від відпрацьованості механізмів комплексного забезпечення основними економічними ресурсами, потрібними для ведення підприємницької діяльності;

– науково-дослідні малі фірми, які професійно займаються діяльністю в сфері досліджень та розроблень на замовлення ринкових агентів або державних установ. До таких структур, зокрема, належать приватні науково-дослідницькі фірми, інститути, лабораторії, які діють на комерційній основі та відповідають законодавчо встановленим критеріям належності до сектора малого підприємництва. Значна частина малих фірм цього прошарку працює на замовлення великого бізнесу і є головним постачальником новаторських ідей для оновлення великого виробництва;

– інноваційно зорієнтовані малі фірми. До цього прошарку належать новостворені малі фірми, діяльність яких зосереджено на реалізації оригінальної, переважно власної новаторської ідеї. Діяльність з комерціалізації і використання новації є єдиною стратегічною лінією цих фірм, від успішності якої повністю залежать їхні перспективи. Роль в інноваційному процесі цього прошарку малих фірм є важливою, оскільки полягає у винайденні радикальної інноваційної ідеї та здійсненні повного циклу її практичної реалізації.

Для кожної з виділених груп малих підприємств має бути запропоновано специфічні заходи підтримки їх інноваційної діяльності. Для традиційного малого підприємництва такими є:

– створення та фінансове забезпечення діяльності установи, головним призначенням якої має бути страхування гарантій повернення кредитів суб'єктами малого підприємництва;

– здійснення інформаційної, організаційної, гарантійної підтримки розвитку ринку лізингових послуг для малого підприємництва як альтернативи фінансово-кредитним послугам;

– створення мережі місцевих центрів інформаційної підтримки малого підприємництва за напрямками: кон'юнктура місцевих ринків (сировина, послуги, товари, пошук партнерів, підрядників та ін.); наявність пропозицій вільних матеріально-технічних об'єктів, що підлягають оренді (приміщення, обладнання, транспортні засоби, офісна техніка, засоби зв'язку тощо);

інформація про наукові розроблення та винаходи, що може бути надано суб'єктам малого підприємництва у використання тощо;

– стимулювання впровадженню інноваційних технологій на підприємствах торгівлі.

З метою активізації інноваційної діяльності прошарку інноваційно-орієнтованого малого підприємництва потрібно:

– розробити програму створення регіональних ринків інтелектуальної власності, в якій, зокрема, передбачити механізми передачі технологій та захисту прав інтелектуальної власності у сфері малого підприємництва, сприяти комерційному використанню результатів інтелектуальної діяльності, стимулювати розвиток інноваційних ідей та впровадити їх у виробничі процеси на великих підприємствах;

– сформулювати електронну біржу інновацій, а саме, створити базу даних про інвестиційно привабливі інноваційно орієнтовані малі підприємства, розвивати регіональні Інтернет-портали інноваційного підприємництва у напрямку популяризації та рекламування інноваційних проектів малого підприємництва, надавати допомогу в підготовці бізнес-планів та інвестиційних проектів малих підприємств в інноваційній сфері;

– розглянути можливість створення Венчурного інноваційного фонду України за участю коштів державного бюджету, що має виконувати функцію каталізатора створення регіональних венчурних фондів за участю вітчизняного та іноземного капіталу.

Особливу увагу необхідно приділити фінансовому забезпеченню малих підприємств. Світовий досвід і практика господарювання свідчать, що розвиток малого підприємництва на всіх рівнях вимагає потужного забезпечення. Однією із важливих проблем, що потребують нагального вирішення, є вдосконалення джерел фінансового забезпечення процесів розвитку МП.

Система фінансування інноваційної діяльності має розбудовуватися за такими принципами: чітка цільова орієнтація системи, логічність, наявність різних джерел фінансування; комплексність системи, адаптивність і гнучкість, що передбачає постійну спрямованість усієї системи й окремих її елементів на умови динамічних змін зовнішнього середовища. Реалізація цих принципів може бути успішною за наявності фінансових механізмів, таких як фінансове забезпечення (самофінансування, акціонерний капітал, кредитування, трансферти) та фінансове регулювання (податки, внески, позики, субсидії).

У зарубіжній практиці набув поширення метод інвестування інноваційних проектів – проектне фінансування, який доцільно використовувати в Україні як одне з альтернативних джерел. Основним забезпеченням банківських кредитів, за цим методом є сам проект, тобто ті доходи, які отримує створюване або реконструйоване інноваційне підприємство в майбутньому.

Поширеною формою є проектне фінансування з повним регресом на позичальника. Це викликано тим, що така форма фінансування відрізняється

швидкістю отримання необхідних інвесторів коштів, а також нижчою вартістю кредиту. Її застосовують насамперед для фінансування проектів, які виконують на замовлення держави.

Проекти, що мають високу рентабельність, фінансують без регресу на позичальника. До таких проектів, як правило, зараховують інноваційні проекти та програми.

Згадаємо інший альтернативний метод інвестування нововведень, який набув значного поширення в зарубіжній практиці, - лізинг. Незважаючи на всі переваги, в Україні лізинг не набув достатнього поширення.

При виборі джерел фінансування враховується багато факторів: вартість залученого капіталу, ефективність його віддачі, співвідношення власного і позикового капіталів, що визначає рівень незалежності підприємства, ризику, який виникає при використанні того чи іншого джерела, економічних інтересів інвесторів тощо.

Структура джерел і організаційні форми фінансування інноваційних проектів, програм, інноваційної діяльності мають свою специфіку і безпосередньо пов'язані з етапами інноваційного процесу й характером впроваджуваних нововведень. У цілому підсумки інноваційної діяльності українських підприємств за останні роки дають змогу зробити висновок про подальше поглиблення стагнації в інноваційній сфері, нехтування в державній політиці потребами формування технологічних основ нової економіки.

Для створення сприятливих умов розвитку системи фінансового забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності необхідно забезпечити реалізацію пропозицій щодо вдосконалення чинного нормативно-правового середовища через бюджетний процес. З цією метою доцільно:

Визначити граничний обсяг коштів для фінансування державної підтримки інноваційної діяльності та пріоритетних напрямів розвитку економіки.

1. Зосередити бюджетні кошти на реалізації інноваційних і науково-технічних програм з високою науково-технічною значущістю.

2. Створити в системі видатків державного бюджету України спеціальні фонди фінансування інноваційних програм малого і середнього бізнесу з метою покриття інноваційних ризиків.

Також необхідно розробити систему стимулювання залучення до інноваційної діяльності коштів населення; розробити механізм довгострокового кредитування підприємств, що займаються інвестиційно-інноваційною діяльністю; розширити масштаби державного фінансування пріоритетних напрямів інвестиційно-інноваційної діяльності; посилити державну підтримку інфраструктурних інноваційних утворень.

Отже, головною метою підтримки підприємництва має стати створення сприятливих умов для підвищення ефективної діяльності суб'єктів малого підприємництва як невід'ємної складової структури економіки та участі суб'єктів малого підприємництва у вирішенні завдань соціально-економічного розвитку.

Висновки. Отже, незважаючи на високий ступінь ризику, пов'язаного з ризикованим характером самих інновацій, малі підприємства мають порівняно із великими достатньо високі шанси на підприємницький успіх. Внутрішньофірмове інноваційне підприємництво дозволяє ефективно використовувати здатності персоналу підприємства для досягнення поставлених цілей й окремих завдань, пошуку ефективного розв'язання виробничих проблем на рівні розробки й комерціалізації нововведень, а також оцінки економічних результатів діяльності малих підприємств.

Залучення інноваційних процесів у мале підприємництво як один із шляхів розвитку останнього є перспективним і необхідним заходом у контексті сучасної ситуації щодо стану та розвитку малого підприємництва в Україні.

Перелік посилань

1. Варналій З.С. Тіньова економіка: сутність, особливості та шляхи легалізації : монографія / З.С. Варналій, А.Я. Гончарук, Я.А. Жаліло ; [за ред. З.С. Варналія]. - К. : НІСД, 2006. - 576 с.
2. Іляш О.І., Клепцова Ю.Б., Чергава К.Ю. Інвестиційно-інноваційна активність малих підприємств // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. Вип. 19.3
3. Пивоваров М.Г., Левченко О.М. Дослідження проблеми інноваційного розвитку малого підприємництва в Україні // Науково-виробничий журнал Держава та регіони Серія: Економіка та підприємництво 2010р., №4
4. Шайдюк І.Є., Черкасова Ю.І. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності малих підприємств в Україні // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. 2010. №1(3). Том 2.

Кривда Е.В.

доц., к.э.н. НТУУ «КПІ»

Коринная Н.А.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ МАЛЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УКРАИНЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

В статье проанализированы и обобщены проблемы инновационного развития отечественных малых предприятий, рассмотрена структура малых предприятий за критерием регулярности и цели ведения инновационной деятельности. В итоге это дало возможность предложить мероприятия по поддержке инновационной деятельности и обеспечению их необходимыми инвестициями.

Ключевые слова: инновации, инвестиционно-инновационное развитие, инновационная активность, малый бизнес, малые предприятия, инвестиционная привлекательность.

Kryvda O.V., Korinna N.O.

INNOVATIVE ACTIVITY OF SMALL ENTERPRISES IN UKRAINE: PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT

In the article analysed and generalized problems of innovative development of domestic small enterprises, the structure of small enterprises is considered after the criterion of regularity and purpose of conduct of innovative activity. In the total it enabled to offer measures on support of innovative activity and providing their necessary investments.

Keywords: innovations, investment-innovative development, innovative activity, small business, small enterprises, investment attractiveness.

Круш П.В.

канд. ек. наук, професор НТУУ «КПІ»

Марченко О.І.

студент ФММ, НТУУ «КПІ»

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В статті визначається проблема інноваційних процесів на підприємстві. Необхідність формування цих процесів є основою розвитку успішного бізнесу та господарської діяльності. Визначено ряд чиників, що впливають на даний процес негативно, запропоновано шляхи їх подолання.

Ключові слова: інноваційні процеси, інвестиції, держава.

Вступ. Особливу увагу при вивченні питання іноваційних процесів видатні економісти, такі як М.Портер, приділяли ролі іновацій у конкурентноспроможності продукції підприємств.

Інші вчені - економісти: Й.Шумпетер, Д. Рікардо, Дж. Міль та інші, у своїх дослідженнях аналізували досягнення у сфері нової техніки та технології.

За даними експертів Організації економічної співпраці та розвитку, у США за останні два десятиріччя за рахунок високотехнічних секторів економіки було досягнуто майже 50% усього приросту продуктивності праці, у Канаді, Великій Британії, Японії – більше 30 %, у Франції та Італії – 25% (3).

Як звісно, існують кілька підходів до вивчення визначення іновацій :

– технологічний, який передбачає розрахунок економічного ефекту та терміну окупності іноваційних витрат на нововведення. Цей підхід аналізували такі видатні вчені, як Р.Ротвель, П.Гардинер, Ю.Яковець, А.Пригожин, М. Хучек, П. Завлін, А.Казанцев, Л. Мінделі;

– технічний, у якому іновація розглядається як процес впровадження нововведення у сферу його застосування. Такий підхід має значну кількість